

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՌԻՍԿԵՐԸ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2024

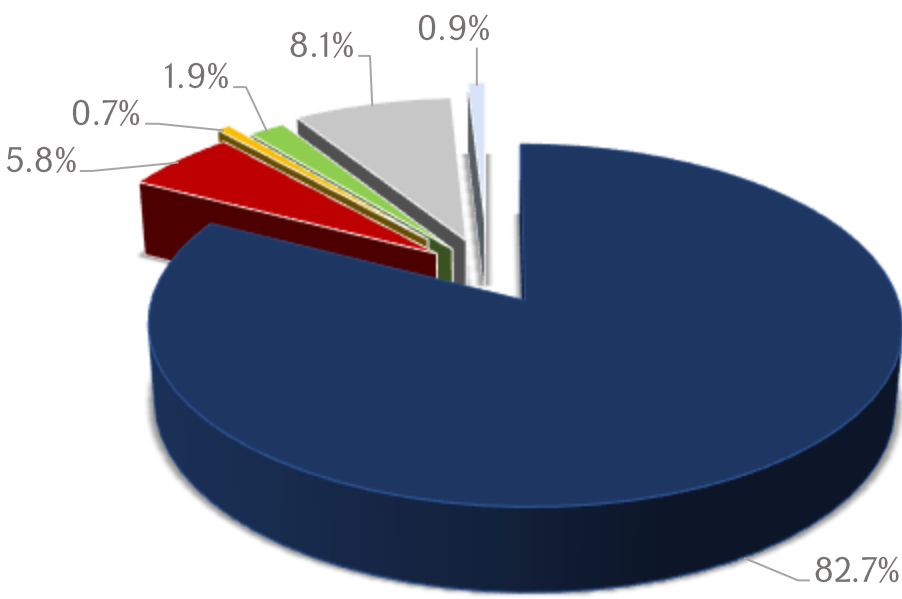
Հունիս 2025

- Ֆինանսական համակարգի զարգացումները
- Ֆինանսական կայունության հիմնական ռիսկերը
- Սթրես թեստերի արդյունքները
- Ֆինանսական կայունության քաղաքականության միջոցառումները

ՀՀ ֆինանսական համակարգն ապահովել է ֆինանսական միջնորդության անընդհատությունը՝ երաշխավորելով ֆինանսական ծառայությունների անխափան մատուցումը

Ֆինանսական համակարգի կառուցվածքը

- Բանկեր
- Վարկային կազմակերպություններ
- Ապահովագրական ընկերություններ
- Ներդրումային ընկերություններ
- Կենսաթոշակային ֆոնդեր
- Այլ ֆինանսական կազմակերպություններ

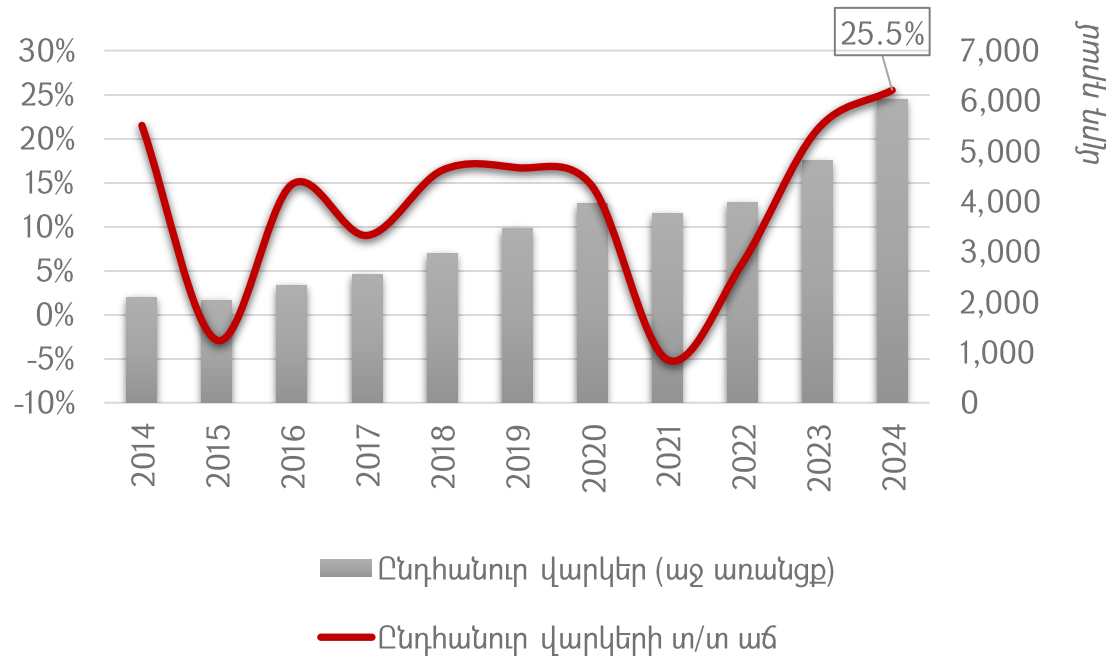
Ակտիվներն աճել են.

- Առևտրային բանկեր՝ 20.2% (միջին տարեկան աճ վերջին 5 տարում 13.6%)
- Վարկային կազմ.՝ 6.8% (միջին տարեկան աճ վերջին 5 տարում 1.5%)
- Ապահովագրական ընկ.՝ 9.7% (միջին տարեկան աճ վերջին 5 տարում 7.8%)
- Կենսաթոշակային ֆոնդեր՝ 34.9% (միջին տարեկան աճ վերջին 5 տարում 33.8%)
- Ներդրումային ընկերություններ՝ 57.1% (միջին տարեկան աճ վերջին 5 տարում 31.2%)

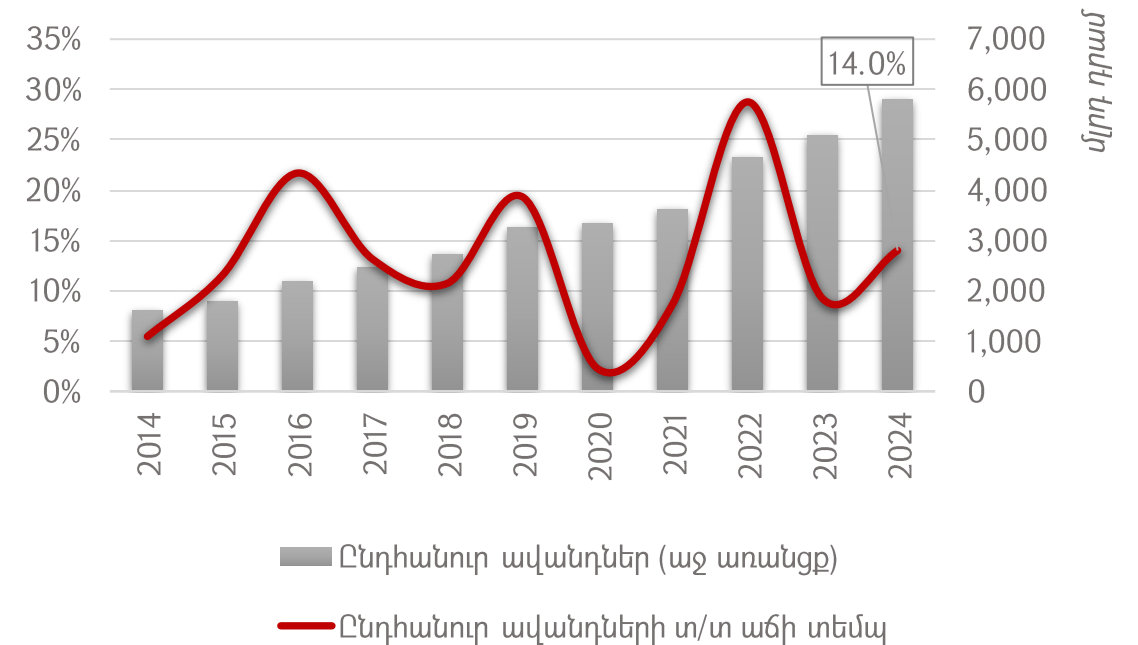
Բանկային համակարգի վարկային և ավանդային պորտֆելները շարունակել են աճել

- Վարկավորման և ավանդների ներգրավման բարձր աճի տեմպերը պահպանվել են
- Ավանդների համեմատ վարկերն շարունակել են աճել ավելի բարձր տեմպերով

Վարկերի տ/տ աճը

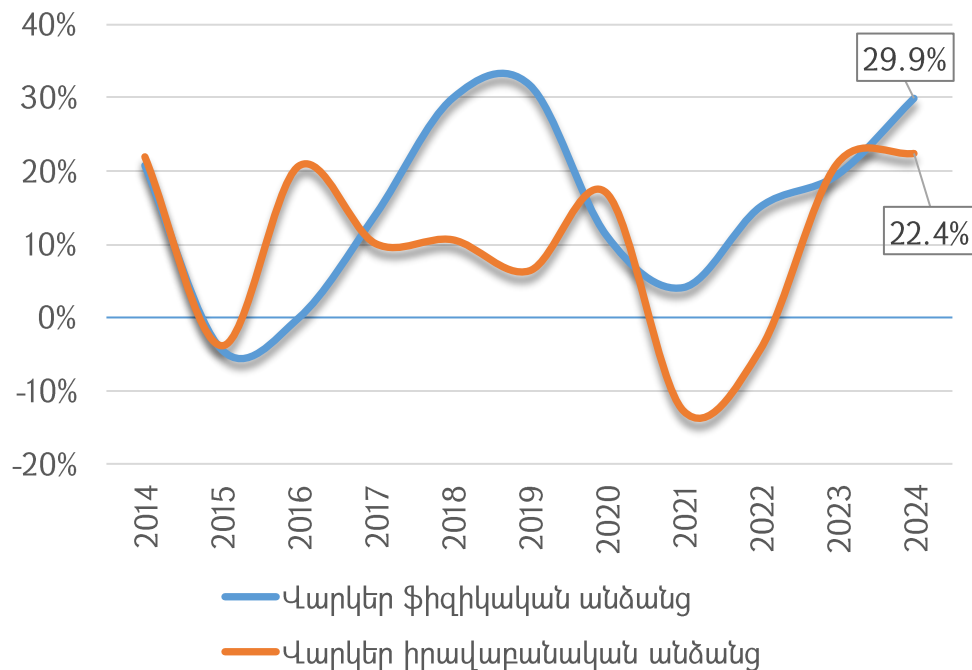
Ավանդների տ/տ աճը

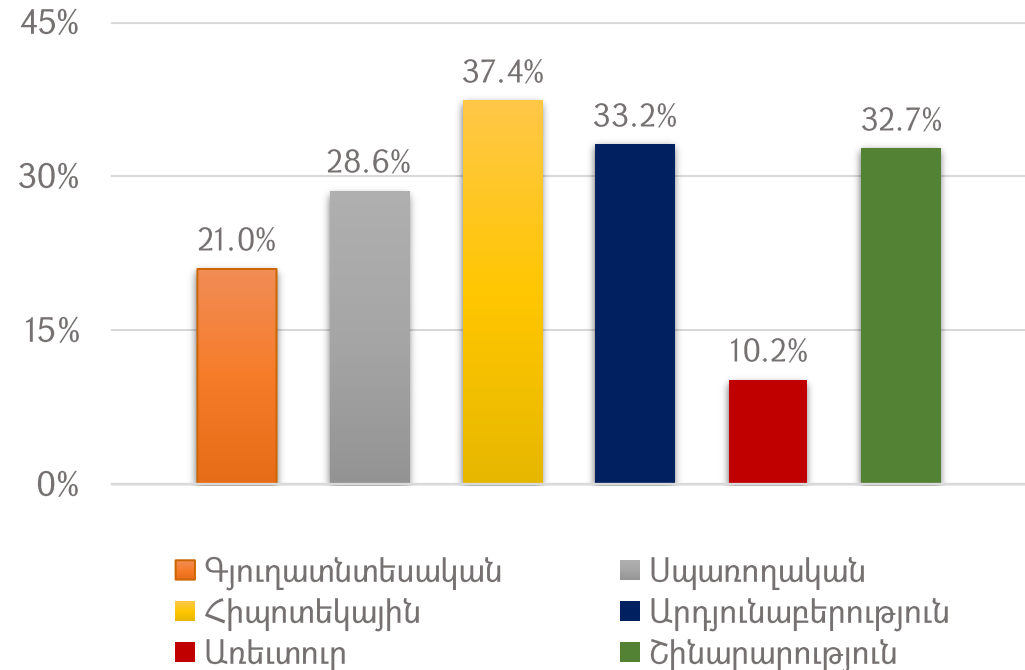
Վարկավորման աճ գրանցվել է վարկավորման գրեթե բոլոր հիմնական ուղղություններով

- Աճ գրանցվել է ինչպես ֆիզիկական, այնպես էլ իրավաբանական անձանց վարկերի մասով
- Բարձր աճի տեմպեր շարունակել են գրանցվել հատկապես սպառողական, հիպոտեկային և շինարարության ոլորտին տրամադրված վարկերի մասով:

Վարկերի տ/տ աճը՝ ըստ վարկառուի տեսակի

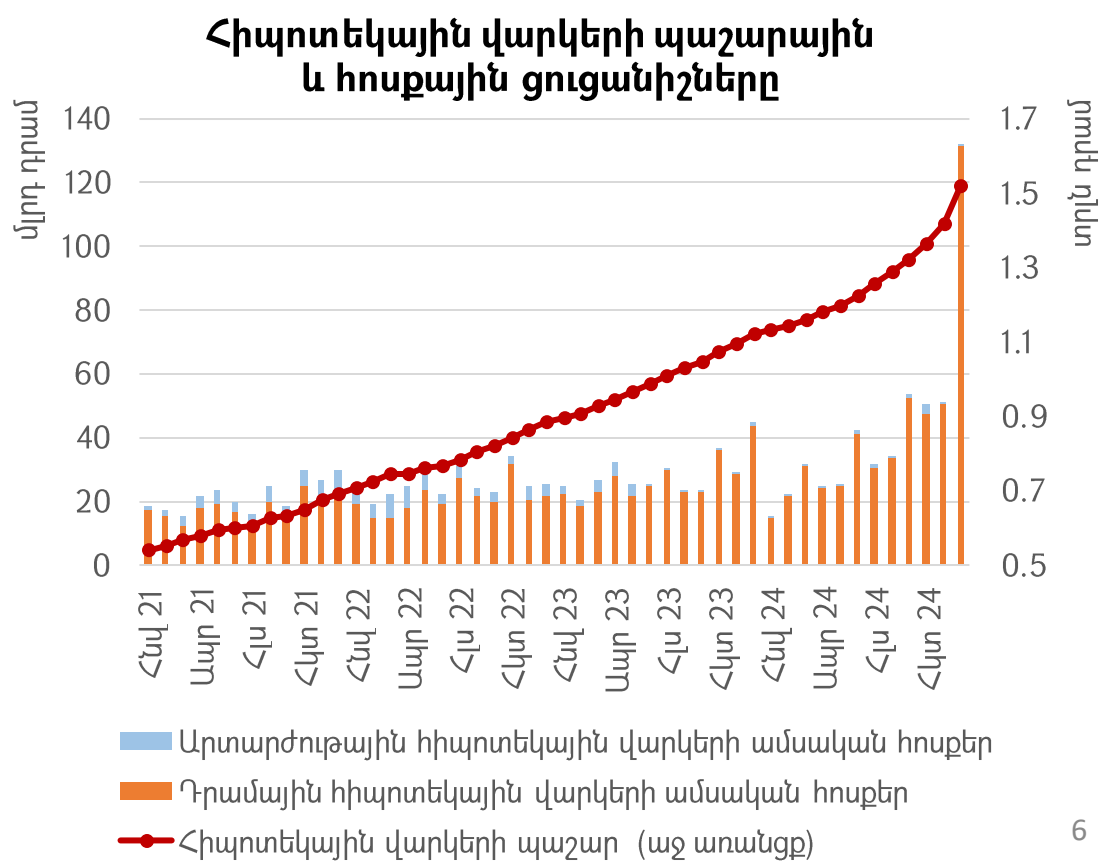
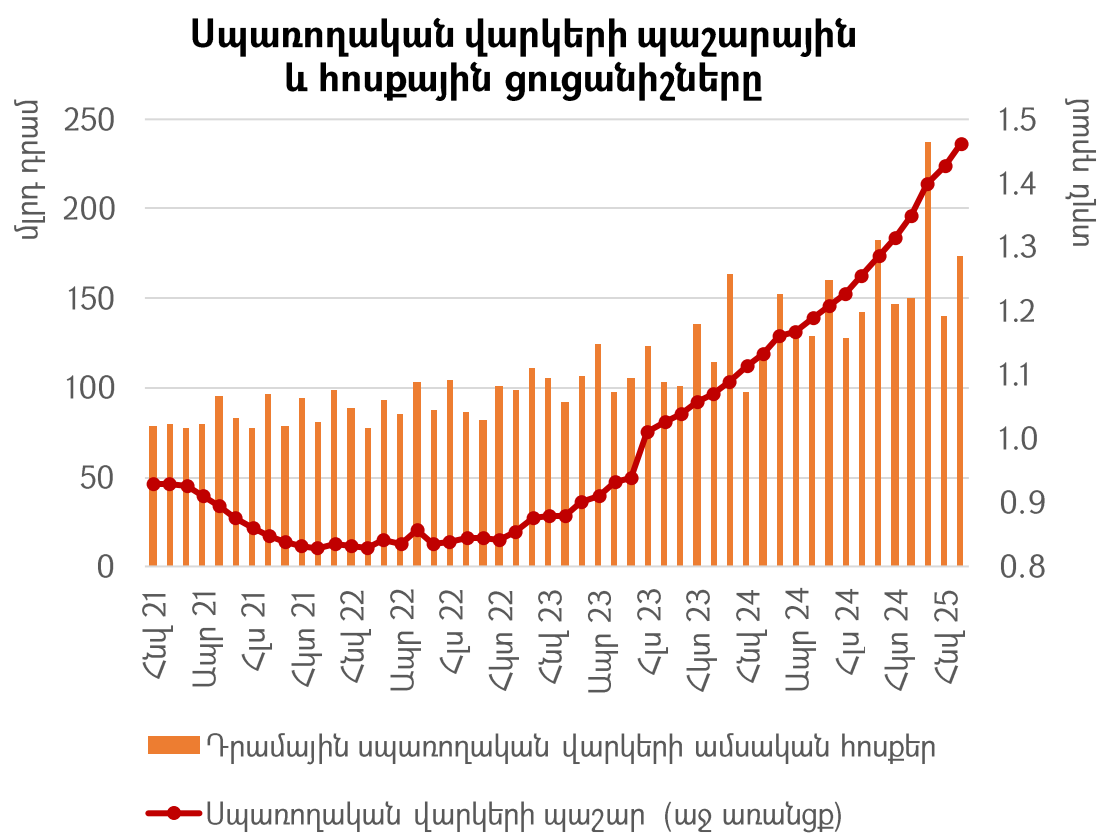

2024թ. ընթացքում վարկերի աճը հիմնական ոլորտային ուղղություններով

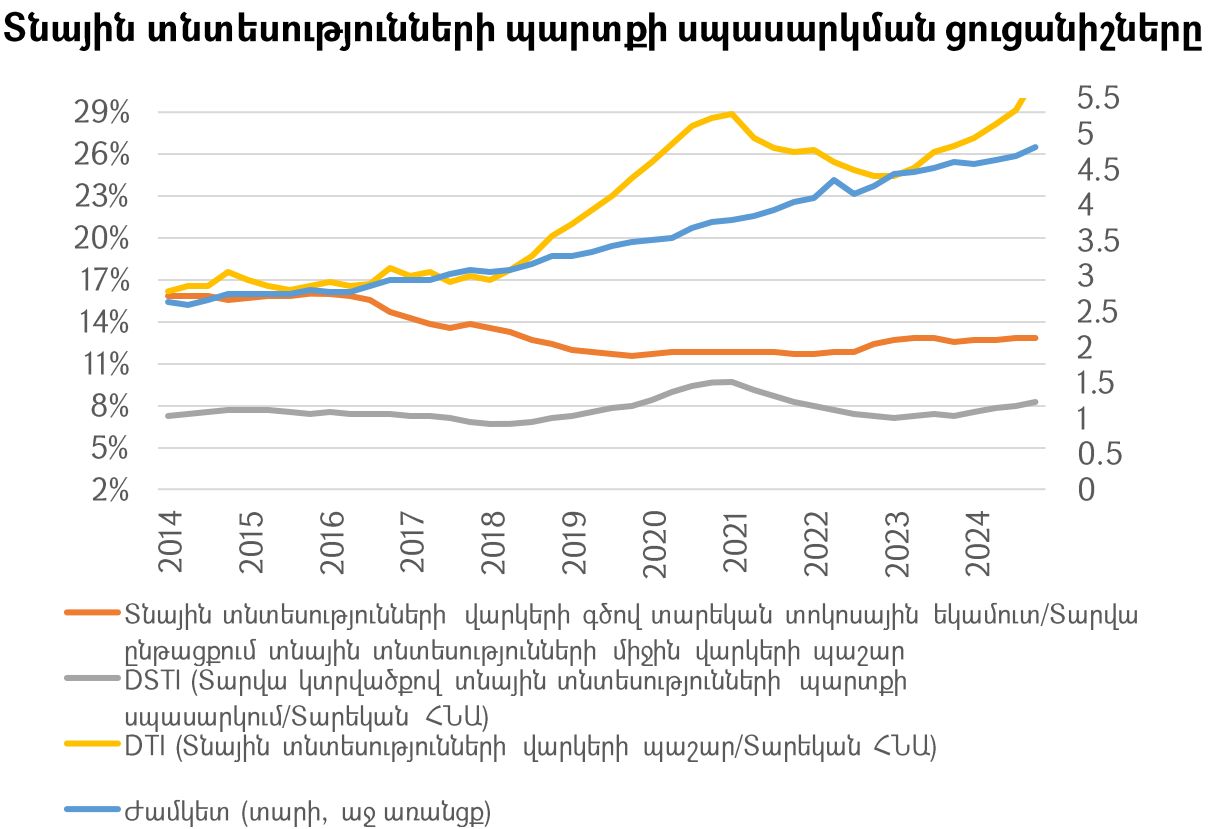
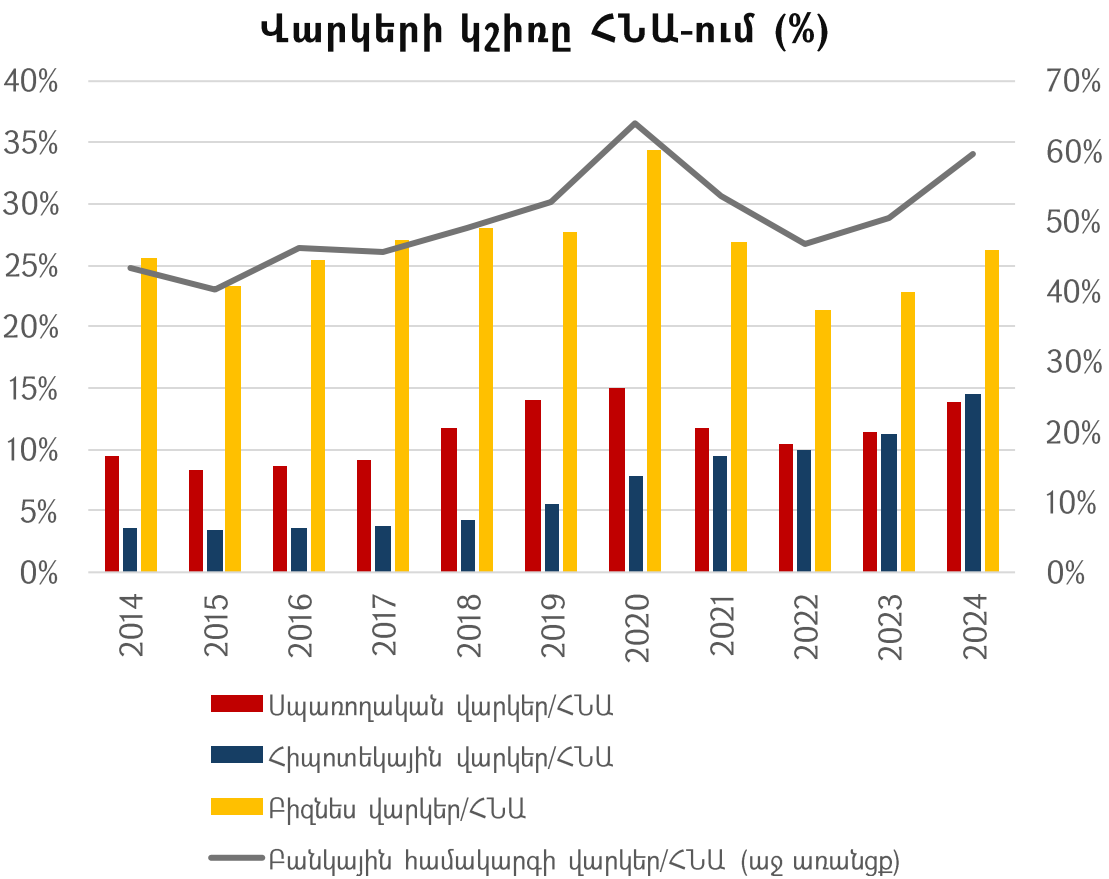
Տնային տնտեսությունների վարկերի բարձր աճին գրեթե հավասարապես նպաստել են սպառողական և հիպոտեկային վարկերի աճերը

- Սպառողական վարկերի բարձր աճը կարելի է բացատրել եկամուտների աճով, նախորդ տարիների նվազող կամ չափավոր աճերի փոխլրացման գործընթացներով, և անշարժ գույքի շուկայի ակտիվությամբ
- Հիպոտեկային վարկերի դեպքում վարկավորման մեծածավալ հոսքեր արձանագրվել են հատկապես 2024թ. տարեվերջին

Վարկ/ՀՆԱ հարաբերակցության աճել է: Տնային տնտեսությունների պարտքի սպասարկման բեռի աճը զգալիորեն մեղմվել է ժամկետայնության աճի արդյունքում

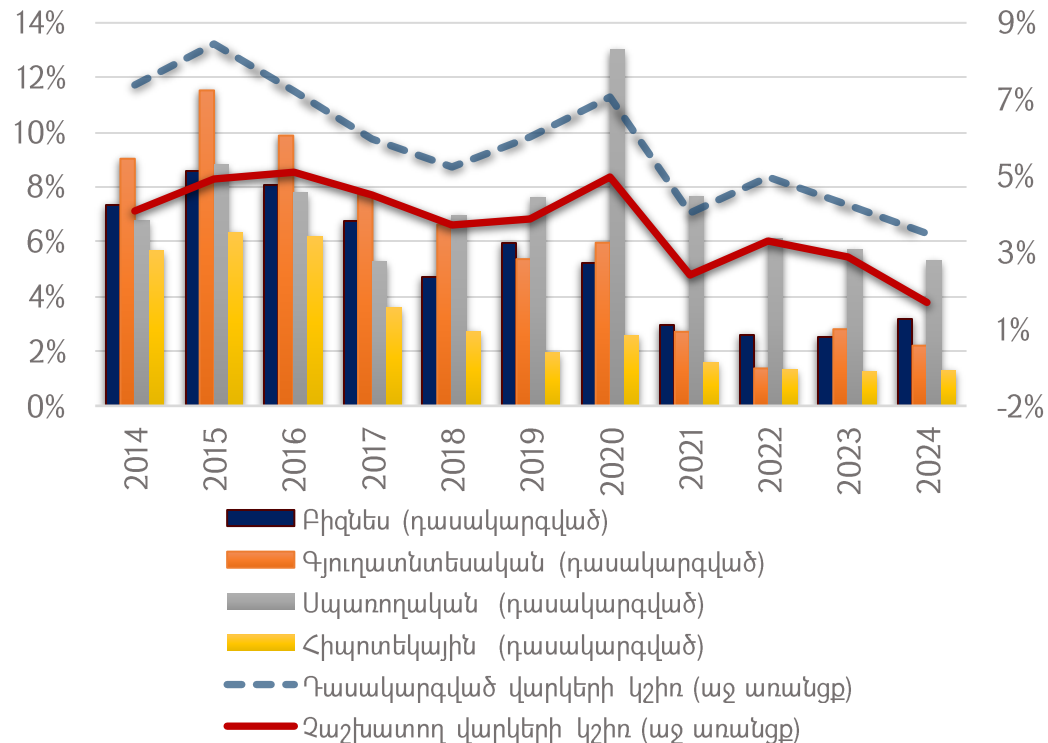
➤ Տնային տնտեսությունների հիպոտեկային և սպառողական վարկավորման բարձր ակտիվության պայմաններում վերջիններիս պարտքի բեռը աճել է, մինչդեռ վարկերի ժամկետայնության աճի արդյունքում պարտքի սպասարկման բեռի աճը մեղմվել է

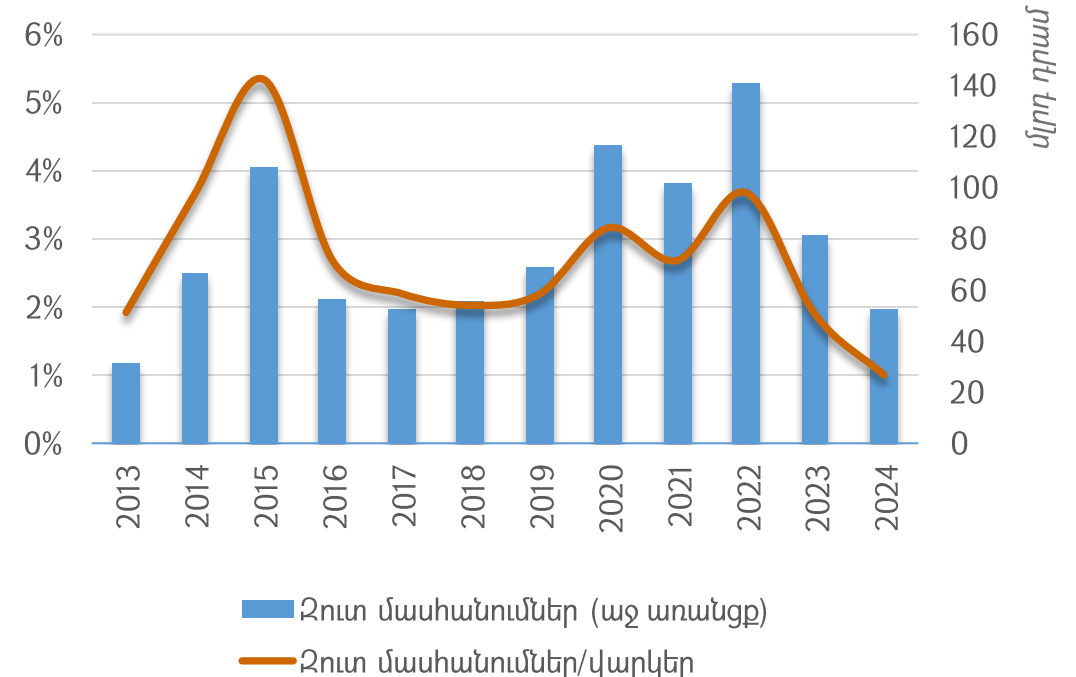
Տնտեսական աճի և վարկային շուկայի ակտիվության մեծացման պայմաններում վարկային պորտֆելի որակը բարելավվել է

- Դասակարգված վարկերի կշիռը նվազել է և շարունակել է մնալ պատմական միջինից ցածր մակարդակում
- Վարկավորման որոշակի ուղղություններում ռիսկերի հնարավոր կուտակման և գլոբալ բարձր անորոշությունների միջավայրում վարկային ռիսկը շարունակում է գերակա մնալ

Չաշխատող և դասակարգված (չաշխատող + հսկվող) վարկերի կշիռը

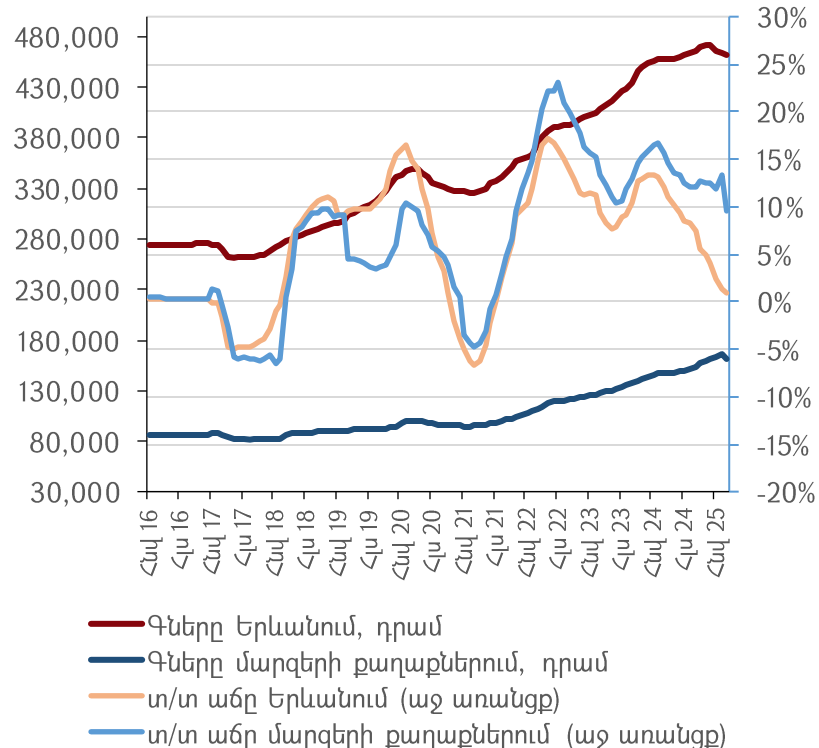
Վարկերից կորուստները

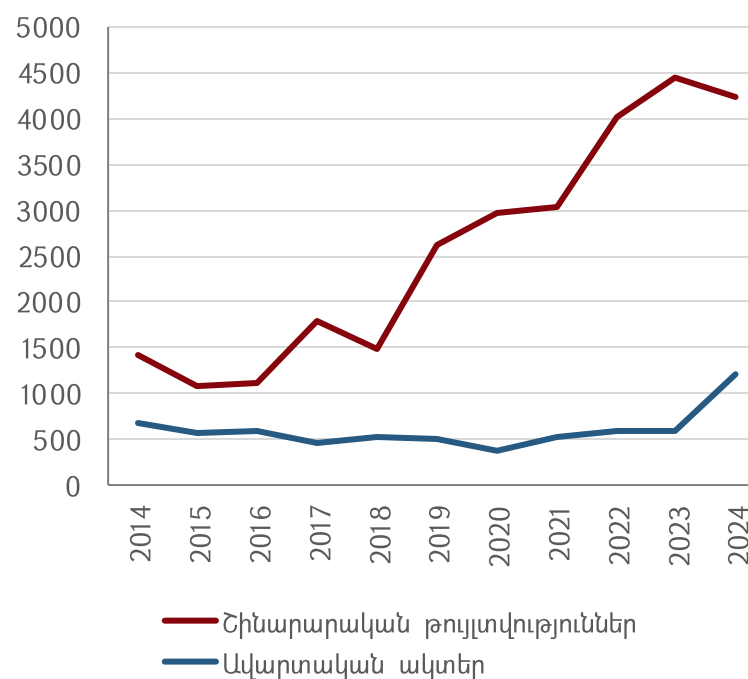
Անշարժ գույքի շուկայում հնարավոր է ակտիվության հետագա դանդաղում

- Երևանում արձանագրվել են բնակարանների գների աճի տեմպի դանդաղման միտումներ
- Վերջին տարիներին շինթույլտվությունների և բնակարանային շինարարության բարձր աճի տեմպերը պահպանվել են
- Շինարարության ոլորտին տրամադրված վարկերի ծավալների բարձր աճի տեմպը պահպանվել է

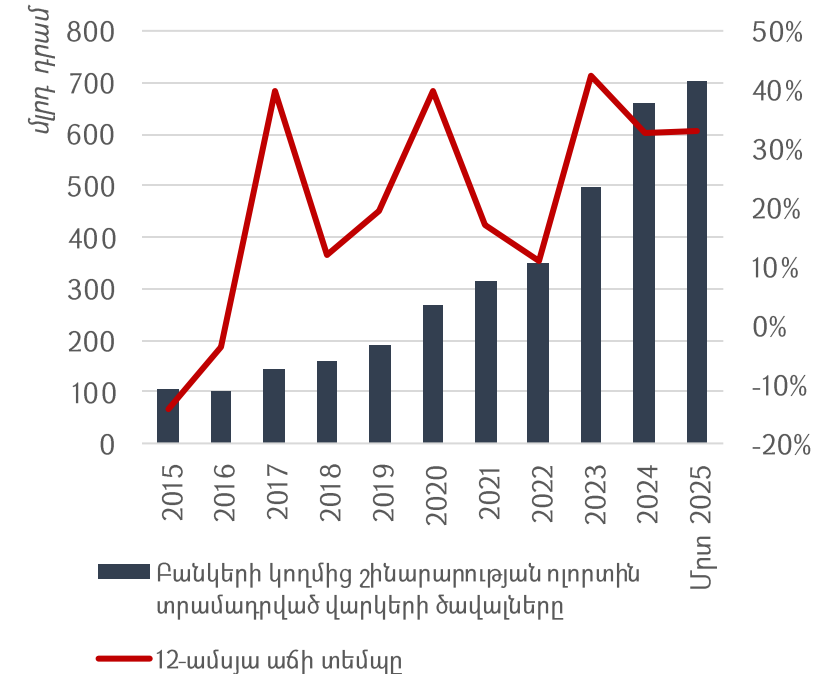
Բնակարանների 1քմ շուկայական միջին գները

Շինարարական թույլտվությունների և ավարտական ակտերի քանակ

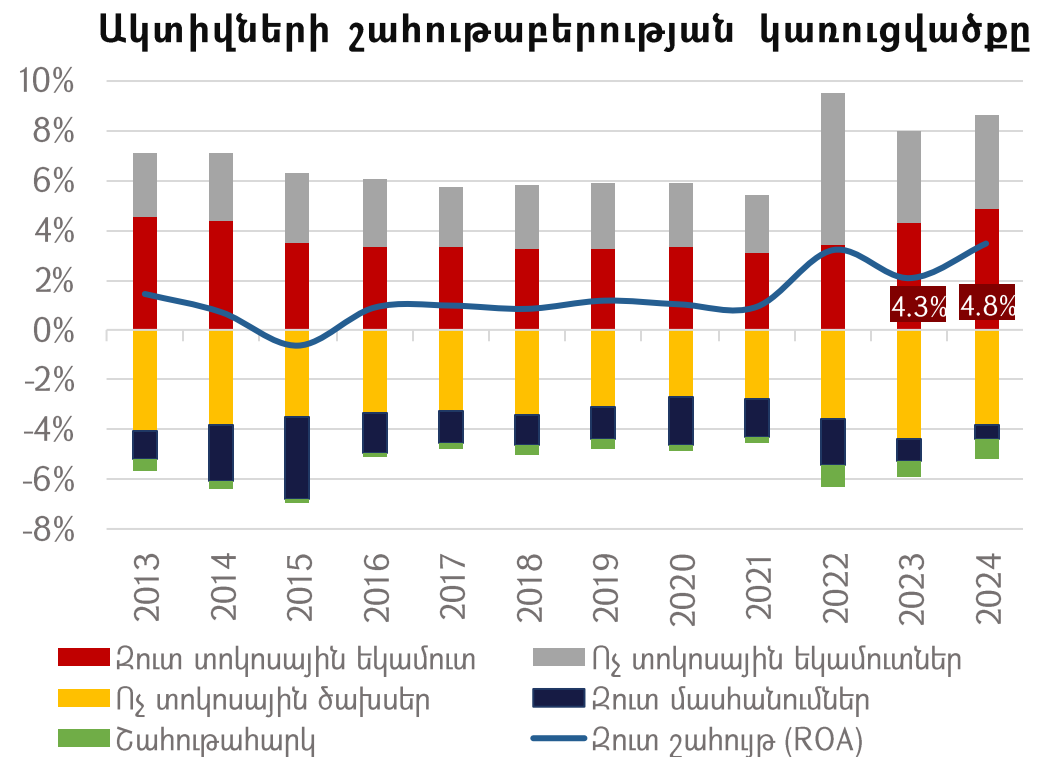
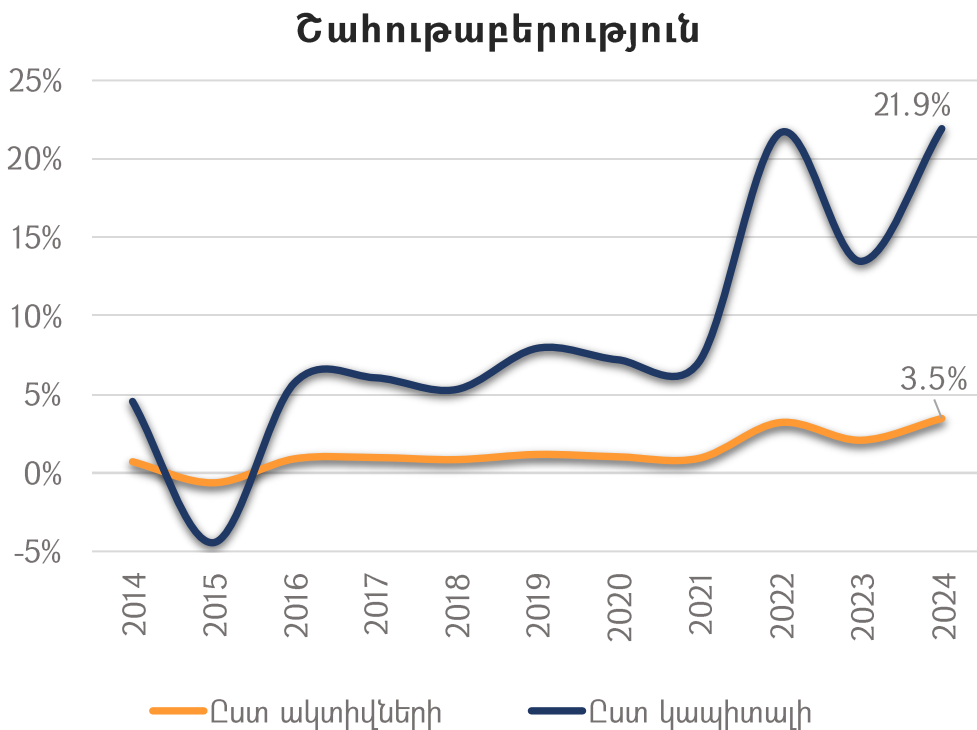

Շինարարության ոլորտին տրամադրված վարկերի ծավալները

Տարվա արդյունքներով բանկային համակարգում գրանցվել է բավարար բարձր շահութաբերություն

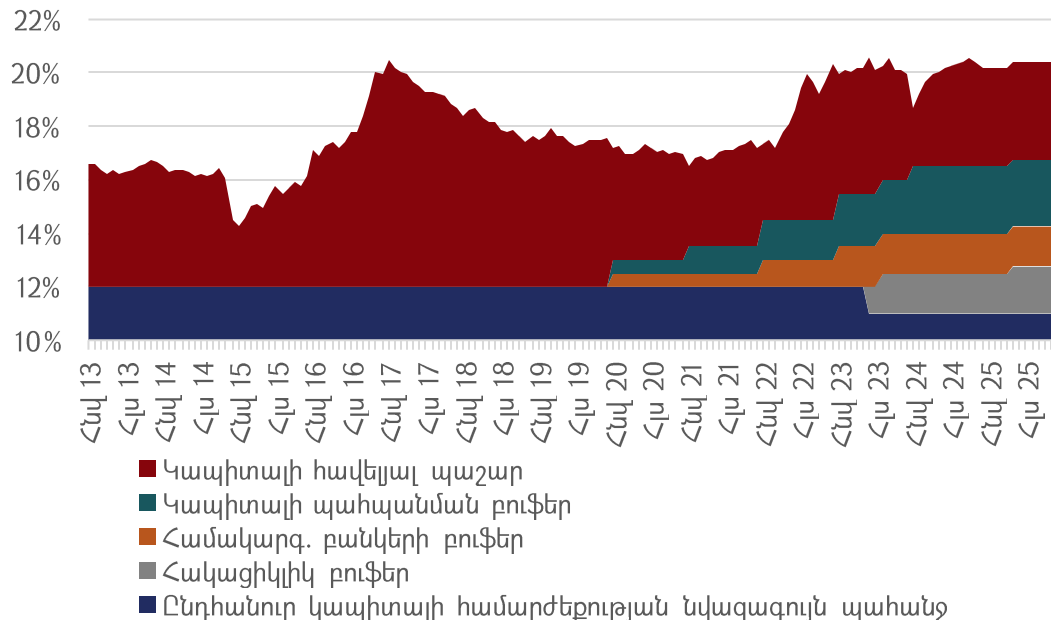
- Շահութաբերության աճին նպաստել են զուտ տոկոսային եկամուտների աճը, ինչպես նաև վարկերի հնարավոր կորուստների գծով ցածր մասհանումները
- Զուտ տոկոսային եկամուտների աճը պայմանավորել են սպառողական վարկերի բարձր աճը, վարկային պորտֆելի դրամայնացումը, ցպահանջ ավանդների մասնաբաժնի աճը

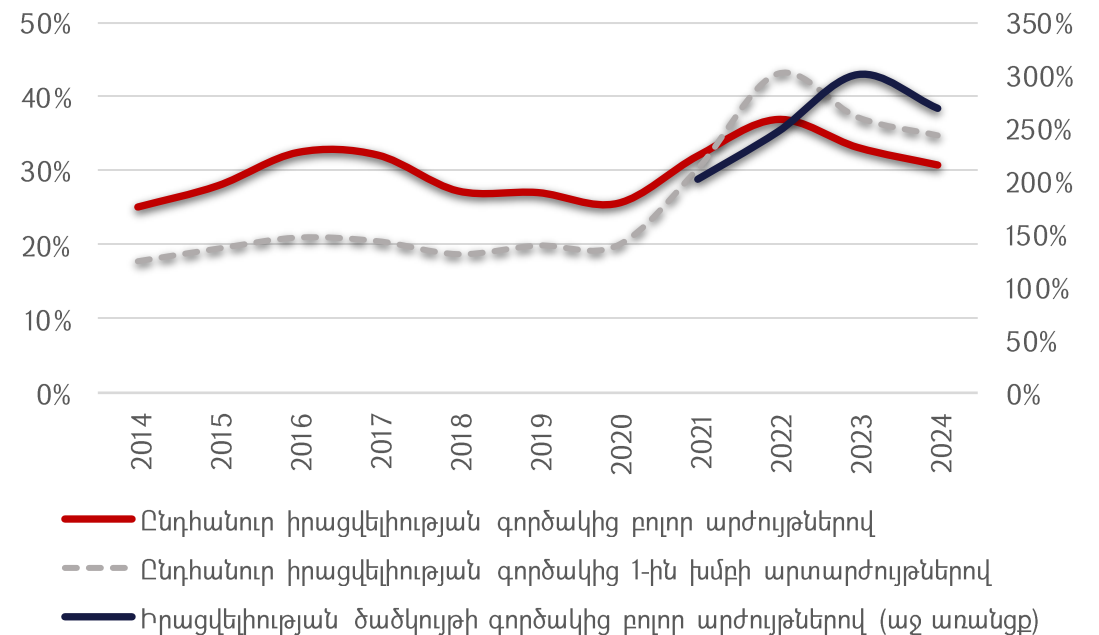
Բանկային համակարգը բնութագրվում է կապիտալի և իրացվելիության բարձր մակարդակով

- Բանկային համակարգի կապիտալի համարժեքությունը պահպանվել է բարձր մակարդակում
- Ավանդների համեմատ վարկավորման առաջանցիկ աճի պայմաններում դիտարկվել է իրացվելիության որոշակի նվազում: Այնուամենայնիվ բանկային համակարգի իրացվելիության պաշարները պահպանվել են բարձր մակարդակում

Կապիտալի համարժեքություն և կապիտալի պահանջների կառուցվածքը

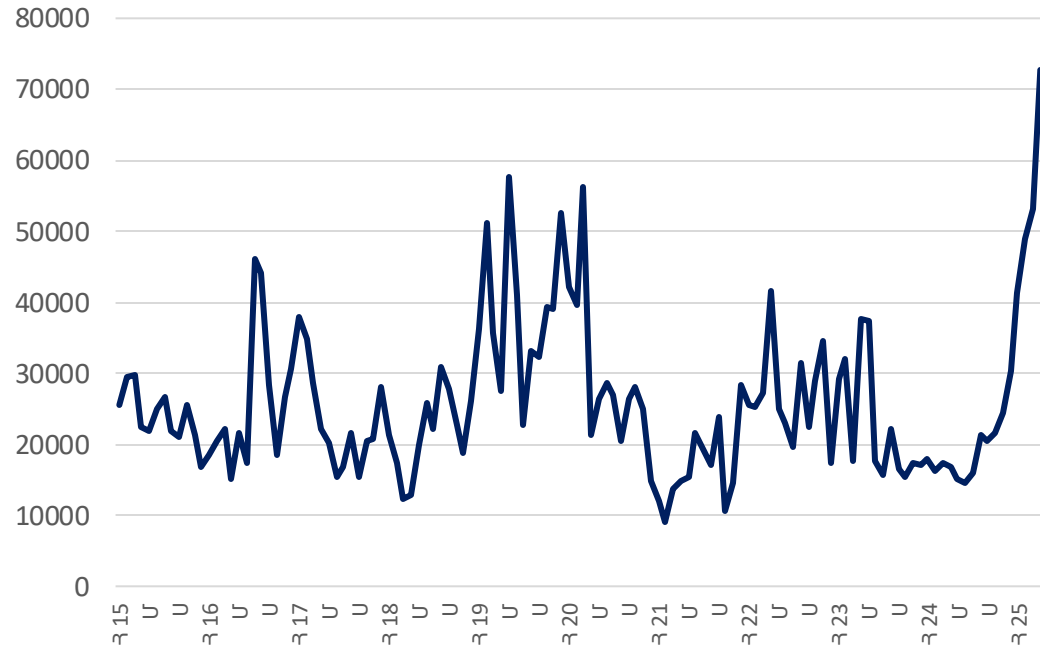
Ընդհանուր իրացվելիության և իրացվելիության ծածկույթի գործակիցներ

Ֆինանսական կայունության հիմնական ռիսկերը

- Աշխարհաքաղաքական անորոշությունները և առևտրատնտեսական լարվածությունների աճը շարունակել են մնալ որպես համաշխարհային տնտեսական աճին և ֆինանսական կայունությանը սպառնացող հիմնական ռիսկեր
  - համաշխարհային տնտեսական աճի հեռանկարի ռիսկեր և դրանից ածանցված վարկային ռիսկի նյութականացում
  - միջնաժամկետ հատվածում տնային տնտեսությունների վարկային պարտավորությունների սպասարկման մասով հնարավոր ռիսկեր

Համաշխարհային անորոշությունների ինդեքս (WUI)

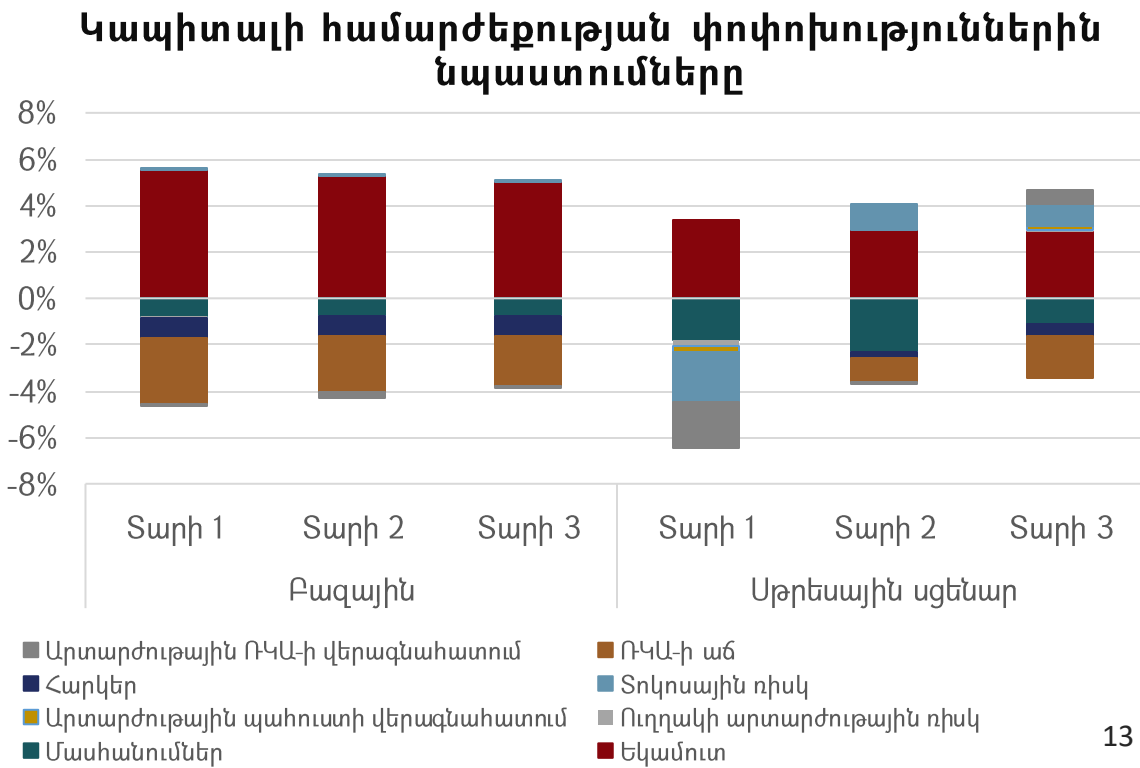
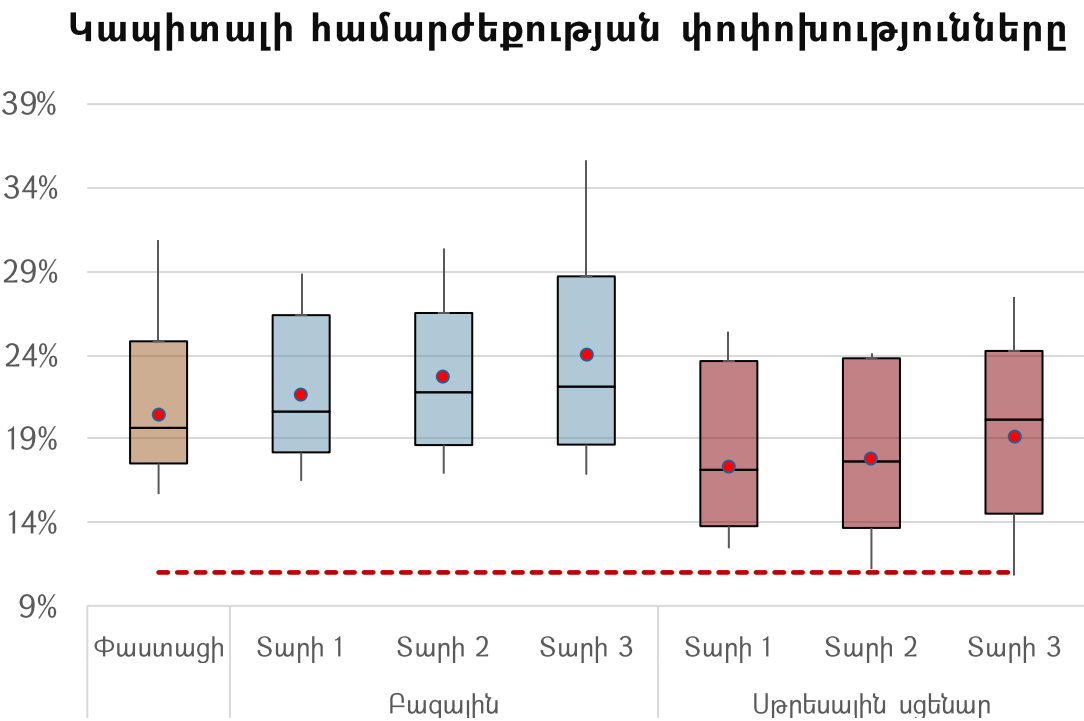

Աղբյուրը՝ ԱՄՀ

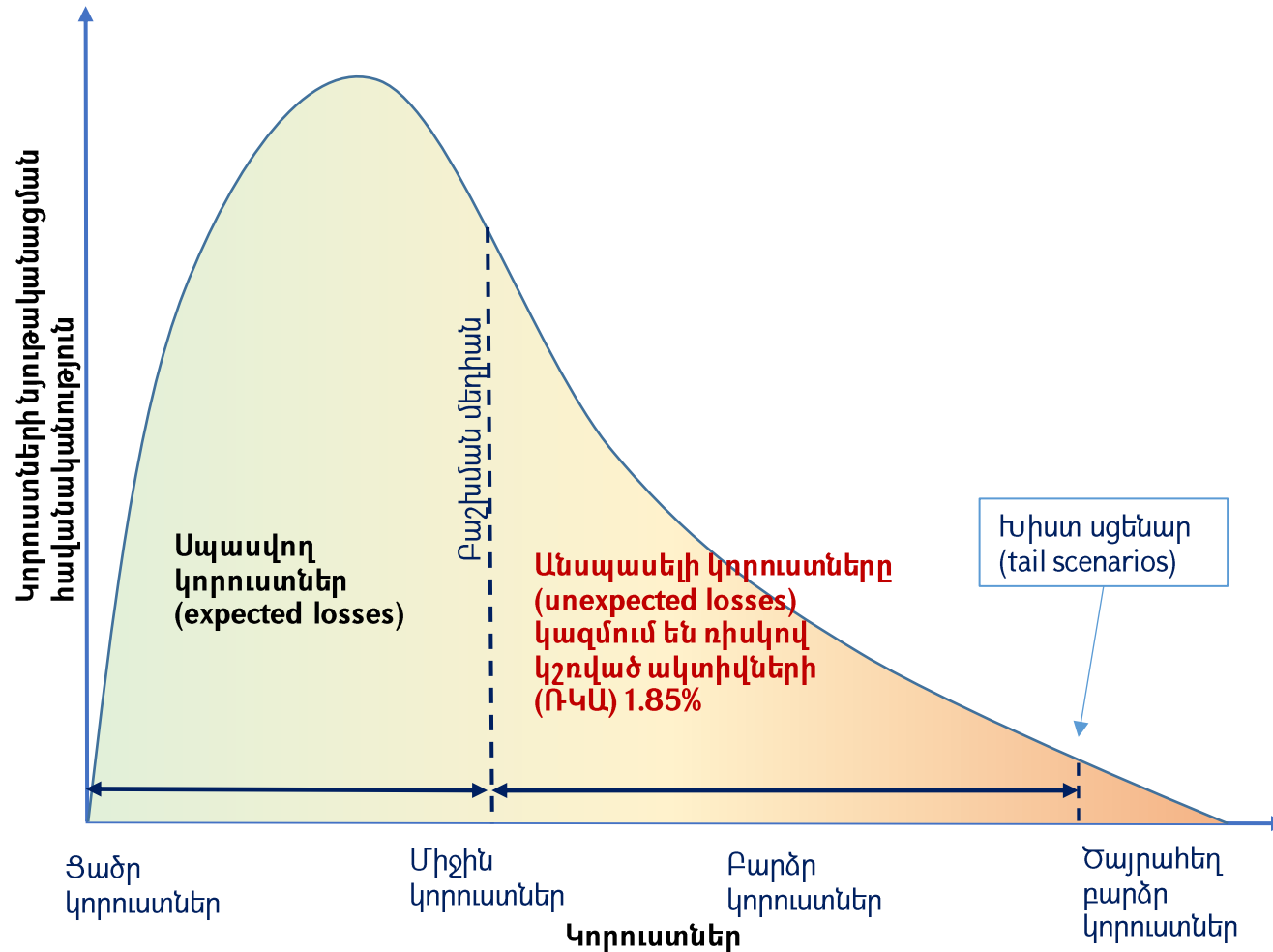
- Անշարժ գույքի շուկայի զարգացումներից ածանցված ռիսկեր
  - Վերջին տարիներին հիպոտեկային վարկերի և անշարժ գույքի գների բարձր աճի պայմաններում ռիսկի հնարավոր կուտակում
  - Շինարարության ճյուղի վարկերի արագ աճի հետ կապված ռիսկեր
  - Անշարժ գույքի պահանջարկի աստիճանական հագեցվածության և հնարավոր ավելցուկային առաջարկի ձևավորման ռիսկեր

Մակրո սթրես թեսթավորման արդյունքները վկայում են բանկային համակարգի կողմից ռիսկերի կլանման բարձր կարողությունների մասին

- Խիստ վատատեսական սցենարով վարկային և շուկայական կորուստները կտրուկ աճում են: Բանկային համակարգը դիտարկվող հորիզոնի ողջ ընթացքում մնում է բավականաչափ կապիտալացված
- Առկա բարձր անորոշությունների պայմաններում մեծ են վատատեսական սցենարի, դրա տևականության և ազդեցության չափի վերաբերյալ անորոշությունները

Անսպասելի կորուստները կազմում են ռիսկով կշռված ակտիվների մոտ 1.85%-ը

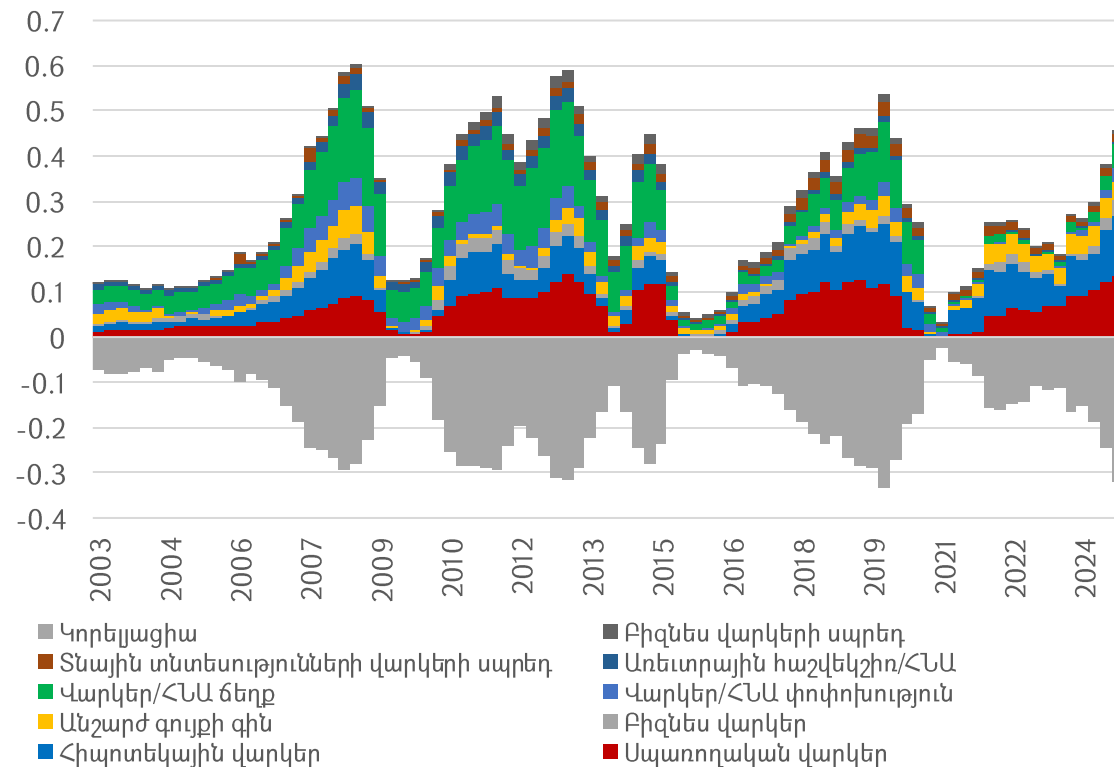

- Սթրես սցենարի ենթադրությունների պայմաններում վարկային կորուստները էականորեն աճում են:
- Սթրես թեստի ողջ հորիզոնի (3 տարի) համար հաշվարկված անսպասելի կորուստների մեծությունը կազմում է շուրջ 151 մլրդ դրամ, ինչը համարժեք է ռիսկով կշռված ակտիվների մոտ 1.85%-ին

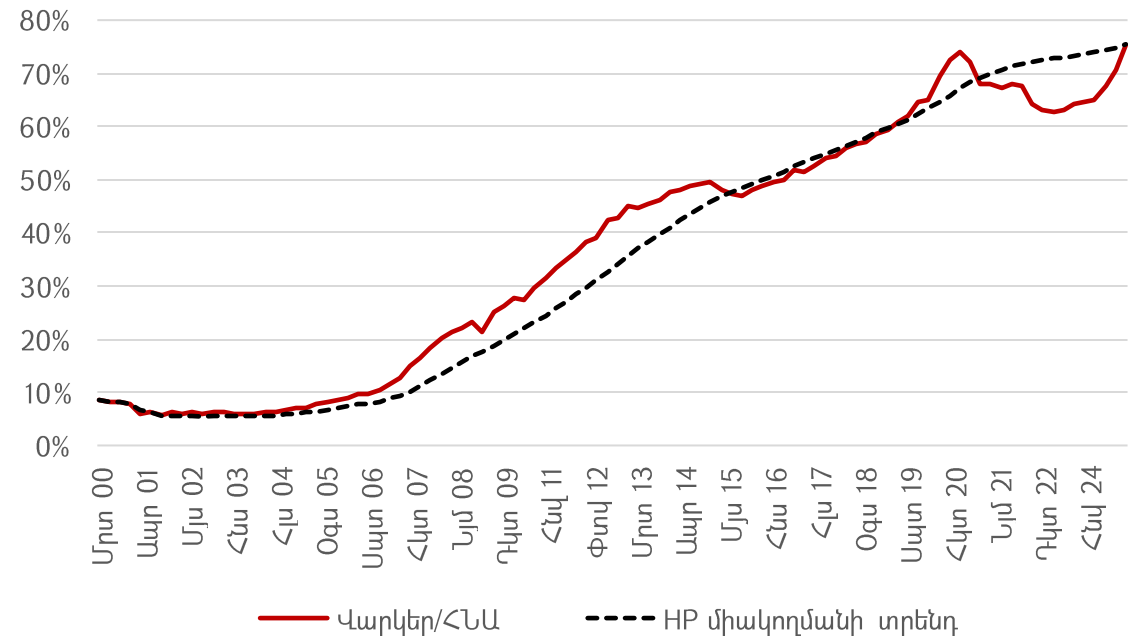
Վարկավորման բարձր աճի պայմաններում ֆինանսական ցիկլի ինդեքսը շարունակել է աճել

- ֆինանսական ցիկլի ինդեքսի աճին մեծապես նպաստել են հիպոտեկային և սպառողական վարկերի բարձր աճերը,
- Վարկեր/ՀՆԱ ցուցանիշը նույնպես աճել է՝ գրեթե հավասարվելով իր երկարաժամկետ տրենդին
- ԿԲ մակրոարուղենցիալ քաղաքականության որոշումները նպատակաուղղված են եղել հասցեագրելու վարկավորման ցիկլային զարգացումներից ածանցվող հնարավոր ռիսկերը

Ֆինանսական ցիկլի ինդեքսի արժեքի տարանջատումը ըստ բաղադրատարրերի

Վարկեր/ՀՆԱ ցուցանիշը* և դրա երկարաժամկետ տրենդը

* Ֆինանսական հատվածի կողմից տնտեսությանը տրամադրված վարկային պորտֆելի (ներառյալ լիզինգը և ֆակտորինգը) կշիռն է ՀՆԱ-ում (%-ով)

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը բարձրացրել է կապիտալի հակացիկլիկ բուժերը

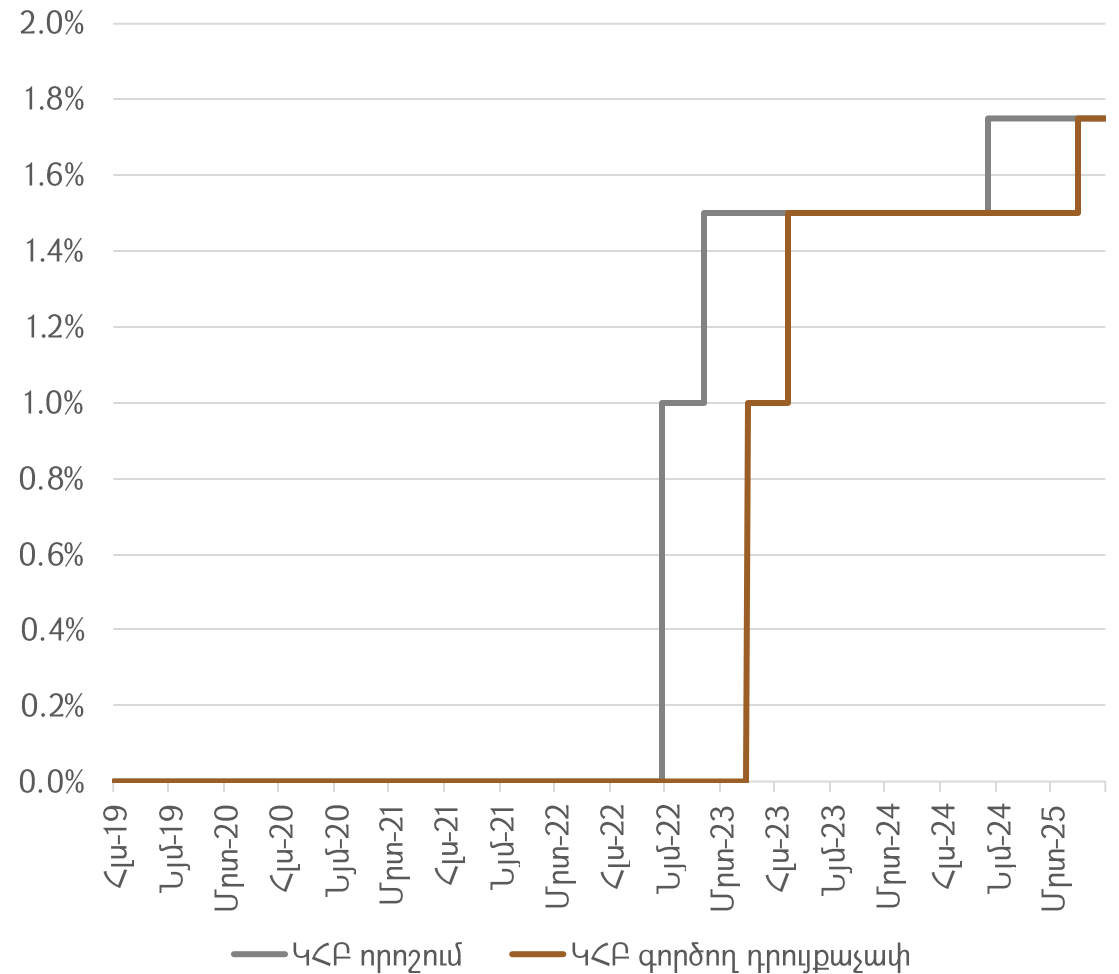
✓ Կապիտալի հակացիկլիկ բուժերի բարձրացում

2025 մայիսից 1-ից 1.75%

✓ LTV (loan-to-value) սահմանաչափը մնացել է անփոփոխ

Դրամ 90%
Արտարժույթ 70%***

***14.05.2023թ. ուժի մեջ է մտել ռեզիդենտներին արտարժույթային հիպոտեկային վարկերի տրամադրումն արգելող օրենսդրական փոփոխությունը

Աղբյուրը՝ ՀՀ ԿԲ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ